

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ТА НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ВЕДЕННЯ ОБЛІКУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Практика показує, що процес обліку використання виробничих запасів все ж таки є трудомісткою ділянкою. Тому не дивно, що на багатьох підприємствах спостерігаються певні недоліки, а на деяких – запущеність обліку, що призводить до великих втрат запасів. Все це зайвий раз підтверджує, що до цього часу залишаються невирішеними багато важливих питань, пов'язаних з розробкою науковообґрунтованої системи обліку використання виробничих запасів[1].

Вагомий внесок у розробку теоретико-методологічних аспектів організації обліку та аудиту виробничих запасів зробили праці таких науковців, як: Ф.Ф. Бутинець, В.П. Завгородній, В.В. Сопко, Л.К. Сук, П.Т.

Саблук, Н.В. Чебанова, П.С. Безруких, С.Ф. Голов, В.І. Єфіменко, М.С.Пушкар, Н.М. Ткаченко, І.А. Бланк, І.Б. Швець, І.А. Бондарева та ін. Проте питання обліку виробничих запасів на підприємствах залишаються актуальними та потребують нагального вирішення [2].

На нашу думку, аналізуючи в цілому діяльність деяких підприємств з обліку виробничих запасів, можна виокремити такі негативні аспекти:

- складність визначення справедливої (ринкової та неринкової) вартості запасів, що полягає у використанні підприємствами бартерного обміну, більше того, обміну на неподібні активи;
- низький рівень оперативності інформаційного забезпечення управління виробничими запасами підприємств[1].

Важливе значення для правильного обліку має також порядок оцінки запасів. В обліку запаси відображаються за первісною вартістю. Відповідно до П(С)БО 9 первісною вартістю запасів, придбаних за плату, є собівартість, яка складається із таких фактичних витрат:

- сум, що сплачуються згідно з договором постачальнику (продавцю) за вирахуванням непрямих податків;
- сум ввізного мита;
- сум непрямих податків, які пов'язані з придбанням запасів і не відшкодовуються підприємству;
- транспортно-заготівельних витрат (затрати на заготівлю запасів, оплата тарифів (фрахту) за вантажно-розвантажувальні роботи і транспортування запасів усіма видами транспорту до місця їх використання, включаючи витрати зі страхування ризиків транспортування запасів);
- інших витрат, які безпосередньо пов'язані з придбанням запасів і доведенням стану, в якому вони придатні для використання із запланованою метою. До таких витрат, зокрема, відносяться прямі матеріальні витрати, прямі витрати на оплату праці, інші прямі витрати підприємства на доопрацювання і покращення якісно-технічних характеристик запасів [2].

Вирішення цих проблем потребує оновлення системи отримання інформації про виробничі запаси, використання нетрадиційних для вітчизняної облікової практики підходів щодо ефективного їх використання та оптимізації результатів діяльності підприємства через застосування принципів і методів бухгалтерського обліку.

Контроль за запасами необхідно здійснювати у відповідності з наступними принципами:

- 1) завозити матеріали необхідно лише ті, що використовуються у виробництві;
- 2) зберігання запасів організувати за сучасними ресурсозберігаючими технологіями;
- 3) запаси повинні підлягати повному обліку, маркуванню та етикетуванню;
- 4) встановити єдиний принцип відпуску сировини та матеріалів у виробництво – за методом середніх цін, FIFO [3].

Можна виділити наступні напрямки вдосконалення управління виробничими запасами на підприємствах:

- 1) підвищення оперативності інформаційного забезпечення управління виробничими запасами підприємств, яке забезпечується запровадженням інформаційних технологій обробки економічної інформації;
- 2) удосконалення системи автоматизації обліково-аналітичних робіт в управлінні виробничими запасами та обґрунтування раціональних методів проведення інвентаризації виробничих запасів;
- 3) узгодження механізмів бухгалтерського і податкового обліку виробничих запасів;
- 4) обґрунтування системи обліку матеріальних витрат на освоєння нової техніки і технології виробництва;
- 5) чітка організація обліково-контрольних процедур руху запасів підприємств [4].

Отже, реалізація перелічених напрямів удосконалення обліку запасів підприємством призведе до значного підвищення результативності його фінансово – економічної діяльності. Вирішення комплексу суперечливих та дискусійних питань обліково – аналітичного управління виробничими запасами є актуальним для більшості підприємств і потребує подальших досліджень. У зарубіжній практиці управління оборотними активами приділяється значно більше уваги, ніж в Україні. Одним із напрямків є оптимізація формування виробничих запасів.

Список використаних джерел

1. Артем'єва Л. Облік малоцінних та швидкозношуваних предметів / Л. Артем'єва // Баланс. - 2008. - № 53. - С. 24-25.
2. Садовська І.Б. Бухгалтерський облік: [навч. посіб.] / І.Б. Садовська, Т.В. Божидарнік, К.Є. Нагірська. – К.: Центр учбової літе-ратури, 2013. – 688 с.
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси», затверджений Наказом МФУ від 20.10.1999 р. № 246 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0751-992>.
4. Фінансовий облік: [підручник] / Л.В. Нападовська, А.В. Алексєєва, О.А. Бакурова [та ін.]; за заг. ред. Л.В. Нападовської. – К.: Київ. нац.торг.-екон. ун-т, 2013. – 700 с.
5. Сучасні проблеми та напрями вдосконалення ведення обліку виробничих запасів на підприємстві. Янчук В.І., Кипоренко О.В. – Збірник наукових праць ВНАУ // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://socrates.vsau.org/repository/getfile.php/6282.pdf>

Шило С.Л., студент гр. МОАн-161

Науковий керівник - Акименко О.Ю., к.е.н., доцент

Чернігівський національний технологічний університет (м. Чернігів, Україна)

СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ ПІДВИЩЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ АКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ (НА ПРИКЛАДІ ПАТ «БАЗИС»)

На сьогодні на українському ринку організованої роздрібної торгівлі домінують мережі українських операторів, але також присутні закордонні мережі, такі як: «Metro Cash&Carry» (Німеччина), «Billa» (Австрія), «Auchan», «Novus» та інші. Серед національних продовольчих роздрібних мереж найбільш розвиненими є: ГК «Фоззі» (мережі «Сільпо», «Фора», «FOZZY Cash&Carry»); АТБ-маркет (супермаркети й магазини «Біля дому»), ГК «Фуршет» (супермаркети «Фуршет»); ГК «Велика кишеня» (супермаркети «Велика кишеня», магазини «Біля дому» «Просто маркет»); «ЕКО» (супермаркети «ЕкоМаркет») [2]. У 2011-2013 рр. на ринку роздрібної торгівлі припинили свою діяльність такі ритейлери як «МегаМакс», «Rainford», «Евросеть». Протягом 2011-2013 рр. в асортиментній політиці операторів ринку спостерігалися тенденції до збільшення продажів товарів низького і середнього цінових сегментів, продукції українського виробництва [5].

За 2015-16 рр. у ПАТ «Базис» на території Чернігівської області з'явилася велика кількість дрібних конкурентів в сфері оптової торгівлі, які не дотримуючись жодних комерційних умов продажу та порушуючи територіальність дистрибуції, «руйнують» канал оптових продажів демпінговими цінами. Посиленню конкуренції сприяє також створення власної збутової ланки окремими товаровиробниками і центральних розподільних складів в корпоративних роздрібних торговельних мережах, де централізовано забезпечується товаропостачання власних магазинів і здійснюється оптовий продаж різним дрібнооптовим покупцям. До таких компаній можна віднести мережу магазинів «АТБ», «Сільпо», «Велика Кишеня» та ін. [1]. Враховуючи ситуацію, що склалася, в 2015 р. були перевизначені цільові орієнтири організаційної стратегії розвитку мережі збуту з метою: підвищення рівня конкурентоспроможності продажів; зростання ефективності реалізації у всіх секторах та сферах продовольчого ринку регіону; забезпечення максимального зменшення витрат та оптимізації співвідношення витрат-доходів, у відповідності до встановлених норм та параметрів (з урахуванням як загальнодержавних, так і регіональних факторів) [5]. Безумовно, це надало можливість розробити стратегічні напрямки діяльності в каналах роздрібних та оптових продаж.

Дотримуючись стратегії функціонування, ПАТ «Базис» була значно оновлена система програмного забезпечення товариства. Для покращення ефективності торгівлі режим подання та обробки замовлень покупців був автоматизований та почав проходити три ланки обробки та аналізу. З метою значного зменшення витрат була проведена реорганізація транспортної та логістичної дільниць ПАТ «Базис», введений контроль пробігу автотранспорту, була встановлена система супутникового контролю кілометражу [1].

Узагальнюючи інформацію про стан ринку та конкуренції в галузі можна зазначити наступне:

- галузь торгівлі є висококонкурентною, де кожен з учасників має власну стратегію;
- динаміка показників галузі визначається ємністю ринку, що залежить від реклами та припливу капіталу, та масштабом споживання, що залежить від рівня доходів населення та можливості залучення позикових ресурсів;
- протягом останніх семи років спостерігається тенденція до зменшення кількості торгових місць при зростанні асортименту товарів;
- зважаючи на важливу роль торгівлі для населення, ринок регулюється державою [2].

З огляду на це, визначимо проблеми та перспективи розвитку підприємства та галузі. До проблем розвитку галузі можна віднести:

- обмеження споживчого попиту внаслідок економічної кризи, безробіття, призупинення кредитування споживчого сектора;
- ігнорування більшістю продавців базових принципів теорії економічної поведінки (наприклад, підвищення цін на свята, відсутність сезонних знижок, приховані витрати споживачів при участі в акціях);
- достатньо низький рівень споживчої культури населення [2].

Серед перспектив розвитку галузі можна виділити:

- незавершеність формування ємності ринку (за купівельною спроможністю до інших країн Європи);